

2.Лагутін В.Д. Реформа оплати праці, стимулюючого типу в Україні. – Луцьк: Ред.-вид. відділ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2002. – 241 с.

Отримано 21.11.2007

УДК 336.113

Р.А.ШОВКОПЛЯС

Харківський державний технічний університет будівництва та архітектури

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ ПІДПРИЄМСТВА

Розглядається сучасний стан поняття «фінансові ресурси підприємства». Пропонується нове трактування цього поняття з дотриманням ідеї прив'язування фінансових ресурсів до певної дати.

В системі основних економічних ресурсів важлива роль належить фінансовим ресурсам, їх достатня наявність – необхідна умова успішного функціонування будь-якого підприємства.

Управління фінансовими ресурсами підприємства це система принципів і методів розробки та реалізації управлінських рішень, які пов'язані з оптимальним формуванням фінансових ресурсів, а також забезпеченням ефективності їх використання в різних видах господарської діяльності підприємства [6].

Основною метою формування фінансових ресурсів підприємства є абсолютне задоволення його фінансових потреб, які забезпечують передбачені темпи його стійкого розвитку в наступному періоді [4].

В сучасних умовах управління формуванням фінансових ресурсів підприємства є досить складним завданням. Перед керівництвом постають проблеми вибору джерела фінансування, ефективного та цілеспрямованого використання коштів, своєчасного погашення зобов'язань підприємства тощо.

Вирішення цих питань обумовлює необхідність планування потрібного обсягу фінансових ресурсів у перспективі, визначати оптимальне співвідношення власних та залучених коштів, а також мінімізувати вартість їх залучення, тобто оцінювати вартість кожного джерела залучення і вибрати найвигідніше [4].

Фінансові ресурси є матеріальними носіями фінансових відносин, що дає змогу виділити фінанси із сукупності інших економічних категорій, бо жодна з них не характеризується таким матеріальним носієм. Ця особливість притаманна фінансам будь-якої економічної системи, проте в різних економічних системах застосовуються неоднакові форми і методи створення й використання фінансових ресурсів.

Тому введення в науковий обіг поняття "фінансові ресурси" дає можливість точніше визначити об'єкт фінансового прогнозування й

балансових розрахунків, а через нього – обґрунтувати форми й методи впливу фінансів на увесь відтворювальний процес. Тут можна виявити таку взаємозумовлену залежність: фінанси як сукупність економічних відносин знаходять своє конкретне вираження у фінансових ресурсах, формою руху яких є фонди. Отже, процес створення й використання фондів фінансових ресурсів є об'єктом фінансового прогнозування та балансових розрахунків.

Місце і роль фінансових ресурсів у розширеному відтворенні можна чітко визначити лише тоді, коли матимемо їх теоретичне обґрунтування як економічної категорії, хоча тлумачення дефініції різне, така неоднозначність відображає, по-перше, відірваність вітчизняної економічної науки від тих процесів, перетворень і явищ, які нині відбуваються в Україні. По друге, це свідчить про певне нерозуміння функціонування ринкової економіки та її законів, які поступово, але неухильно приходять на зміну командно-адміністративній системі, або принаймні про невдалу спробу поєднати закономірності цих двох систем в єдиному симбіозі.

Погляньмо на деякі з визначень:

М.Я.Коробов: “Фінансові ресурси підприємства – це його власні і позичкові грошові фонди цільового призначення, які формуються в процесі розподілу і перерозподілу національного багатства, внутрішнього валового продукту і національного доходу та використовуються у статутних цілях підприємства” [6].

Н.В.Колчина: “Фінансові ресурси підприємства – це грошові доходи і надходження, які перебувають у розпорядженні суб'єкта господарювання і призначені для виконання фінансових зобов'язань, здійснення затрат із розширеного відтворення і економічного стимулювання працівників” [3].

В.Г.Белоліпецький: “Фінансові ресурси фірми – це частина грошових ресурсів у вигляді доходів і зовнішніх надходжень, призначених для виконання фінансових зобов'язань і виконання затрат із забезпечення розширеного відтворення” [4].

О.Д.Василик: “Фінансові ресурси – це грошові накопичення і доходи, що створюються в процесі розподілу і перерозподілу валового внутрішнього продукту й зосереджуються у відповідних фондах для забезпечення безперервності розширеного відтворення та задоволення інших суспільних потреб” [1].

І.В.Зятковський фактично наводить узагальнений підсумок усіх визначень фінансових ресурсів: “Як свідчить ретроспективний аналіз визначень фінансових ресурсів, дослідники кваліфікують їх як сукупність фондів грошових коштів, доходів, відрахувань або надходжень,

що перебувають у розпорядженні підприємств” [2].

В.М.Опарін – одне з найпростіших і найактуальніших визначень: “Фінансові ресурси – це сума коштів, спрямованих в основні засоби та обігові кошти підприємства [5].

З наведених вище визначень можна зробити висновок, що більшість авторів розуміє під фінансовими ресурсами грошові накопичення, доходи і надходження або ж фонди грошових ресурсів.

Отже, під *фінансовими ресурсами* сьогодні слід розуміти сукупність усіх грошових ресурсів, які надійшли на підприємство за певний період або на певну дату у процесі реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) і видачі зобов’язань.

Ми дотримуємося ідеї прив’язування фінансових ресурсів саме до певної дати. Коли говоримо про фінансові ресурси, то маємо на увазі сукупність грошових ресурсів, які підприємство змогло залучити й утримати.

Щоб виявити цю сукупність і її склад, достатньо поглянути у пасив балансу, складеного на цю дату. Підсумок пасиву дасть нам загальну суму фінансових ресурсів, а його статті відобразять нам їхній склад. Пасив відображає сформовані в минулому фінансові ресурси, які матеріалізовані в активі.

Отже, можна зробити висновок, що фінансові ресурси підприємства треба розглядати з позицій їх формування, з одного боку, і з позицій їх використання, з іншого. При цьому в сучасних умовах господарювання виникають проблеми щодо ефективного та раціонального управління формуванням і використанням фінансових ресурсів.

З позицій використання фінансових ресурсів найважливішими є завдання з управління ними в операційній та інвестиційній діяльності, зокрема управління необоротними та оборотними активами, реальними та фінансовими інвестиціями. Кожне з цих завдань має свої особливості, алгоритми розв’язання. При цьому потрібно враховувати галузеві особливості підприємства.

- 1.Василик О.Д. Теорія фінансів. – К.: НІОС, 2000. – 416 с.
- 2.Зятковський І.В. Фінанси підприємств. – К.: Вища школа, 2002. – 365 с.
- 3.Колчина Н.В. Финансы предприятия. – М.: Финансы, 1998. – 415 с.
- 4.Белолипецкий В.Г. Финансы фирмы. – М.: ИНФРА, 1998. – 298 с.
- 5.Опарин В. М. Финансовые ресурсы: проблемы определения и размещение // Вестник НБУ. – 2000. – №5. – С.11.
- 6.Коробов М.Я. Финансы предприятия. – М.: Инфра, 1997. – 321 с.

Отримано 22.01.2008